

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส

อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทยสามารถประยุกต์ หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค

กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นฉบับนี้จะประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่ามีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/ตู้), การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอตำแยชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแดด) เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทักษะศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น, นวนิยาย, นิทาน, บทเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

๘. ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

๑. ชื่อ AirGreen Hydroponics

๒. สถานที่ตั้ง ๑๘๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดมยานนคร จังหวัดสระแก้ว

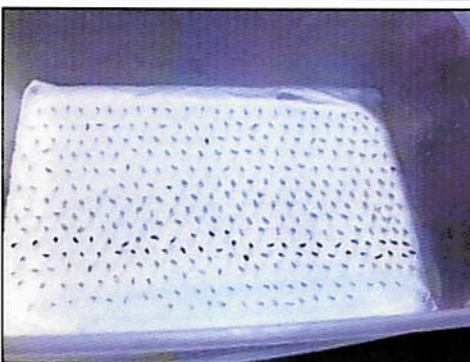
๓. ชื่อผู้ประสาน

นายสุทธารณ์ สายทอง

เลขที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดมยานนคร จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๖๐

๕. การดำเนินงาน Facebook AOy Onside

AiRGreen Hydroponics ได้นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเพาะปลูกยังคงมีการผลิตและจัดเพาะปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ โดยปฏิบัติสืบทอดกัน มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้รับความสนใจจากชาวบ้านและประชาชนทั่วไปทั้งในเขตพื้นที่และนอก พื้นที่ เข้ามาศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ และยังเป็นอีกหนึ่งสถานที่ ที่สามารถจัดหารายได้เข้ากลุ่มได้ เป็นอย่างดี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

๑. ชื่อ กลุ่ม ชมรมคนรักสุขภาพพำนักบวงสรวง
๒. สถานที่ตั้ง ๑๐๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
๓. ชื่อผู้ประสาน นางดอกฟ้า ทองบุญ
๔. เบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อ ๐๘๖-๑๔๑-๒๙๒๕
๕. ช่องทางการติดต่อ ๐๘๖-๑๔๑-๒๙๒๕
๕. การดำเนินงาน

Facebook : ดอกฟ้า ทองบุญ

ชมรมคนรักสุขภาพพำนักบวงสรวง ยังคงมีการอนุรักษ์ไว้จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการรับงานบรรเลง งานแสดง นางรำ ในโอกาสต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของชุมชน รวมถึงสถานศึกษาต่างๆ และมีความ มั่นคงในด้านนี้เป็นอย่างมาก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

๑. ชื่อ นายสา หมอรักษาโรคแบบโบราณหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน
๒. สถานที่ตั้ง บ้านเลขที่ ๑๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดงนาคร จังหวัดสระแก้ว
ชื่อผู้ประสาน

นายสา หมอรักษาโรคแบบโบราณหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน
เลขที่ ๑๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดงนาคร จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๖๐

๓. การดำเนินงาน

นายสา หมอรักษาโรค เป็นหมอรักษาโรคแบบโบราณหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น โรคไฟลามทุ่ง งามั่ว กระจกหัก เป็นการรักษาแบบใช้มนต์วิชาคมที่ได้รำเรียนมา เป้าคาถาเสกโดยการเคี้ยวหมากหรือสมุนไพร บริเวณที่เป็นแผล หรือเป็นโรคนั้นๆ สมุนไพรที่ใช้ ได้แก่ เสดดพังพอนตัวผู้เมีย น้ำมันมะพร้าว ซึ่งในปัจจุบัน ยังคงอนุรักษ์และยังมีการใช้วิธีนี้ในการรักษาโรคอยู่

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

๑. ชื่อ ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
๒. สถานที่ตั้ง ๑๐๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอพัฒนานคร
จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๖๐
๓. ชื่อผู้ประสาน

นางดอกฟ้า ทองบุญ

ภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

เลขที่ ๑๐๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอพัฒนานคร
จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๖๐

๔. เบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อ ๐๘๖-๑๔๑-๒๙๒๕

๕. การดำเนินงาน

Facebook : ดอกฟ้า ทองบุญ

ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีการผลิตและจัดทำอยู่ พร้อมกันนี้ยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ อย่างต่อเนื่องอยู่เป็นประจำ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านอุตสาหกรรม

๑. ชื่อ ไม้เมืองเฟอร์นิเจอร์
๒. สถานที่ตั้ง บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดงนาคร จังหวัดสระแก้ว
ชื่อผู้ประกอบการ นายศิกดิ์ศรี ดาชัย
๔. เบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อ ๐๘๐-๐๘๒-๒๔๕๓
๕. การดำเนินงาน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/ตู้)

